

Τεχνική βοήθεια στην ίδρυση και λειτουργία αγροτοβιομηχανικών συνεταιρισμών.

Π. Παπαδέλλης

Εκπρόσωπος του Συλλόγου

Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών Β.Ε.

48

Χωρίς να παραβλέπονται οι μεμονωμένοι προοδευτικοί γεωργοί δεν μπορούμε πλέον, με τη διάρθρωση και το ύψος της έγγειας ιδιοκτησίας στην Ελλάδα, να θεωρήσουμε ότι μπορεί να αυξηθεί η παραγωγή και η παραγωγικότητα και να μειωθεί το κόστος των προϊόντων με άλλη επιλογή έξω από την οργανωμένη συνεταιρική γεωργική εκμετάλλευση σε μακροχρόνια βάση.

Για την ίδρυση των συνεταιρισμών αυτής της μορφής, των πραγματικών δηλ. συνεταιρισμών παραγωγής, εκτός από τη ζύμωση που χρειάζεται να γίνει ανάμεσα στους αγρότες για να τους αποδεχτούν χρειάζεται να προχωρεί παράλληλα η διακρίβωση της γαιοκτησίας κάθε συνταίρου, η αξιολόγησή τους και το ποσοστό συμμετοχής που θα προκύψει απ' αυτή. Επίσης μετά την κατά κάποιο τρόπο οριστικοποίηση του συνεταιρισμού και τη στοιχειώδη έναρξη λειτουργίας του, χρειάζεται να αρχίσει η διαδικασία (π.χ. με αναδασμό της διαμόρφωσης της ενιαίας πλέον γαιοκτησίας του συνεταιρισμού και της κατά το δυνατό συγκέντρωσής της). Τέλος επειδή οι συνεταιρισμοί αυτοί θα είναι ζωντανοί οργανισμοί, στους οποίους θα εμφανίζονται διαρκώς περιπτώσεις: α) εισδοχής νέων μελών, β) αποχώρησης άλλων, γ) επέκτασης των δραστηριοτήτων τους, δ) υποχρεωτικής ενοικίασης γεωργικής ιδιοκτησίας μη αυτοκαλλιεργητών κ.τλ. θα πρέπει να έχουν μια συνεχή τεχνική βοήθεια και συνδρομή, όπως και να παρακολουθούνται από την αρχή της συγκροτήσεώς τους και στη συνέχεια από διάφορα όργανα, που θα αποτρέπουν την εμπλοκή του στις γνωστές δύσβατες διαδικασίες των συνηθισμένων αστικών συμβάσεων σύστασης κοινωνίας.

Αυτόματα λοιπόν προβάλλει ο ρόλος που θα κληθεί να παίξει ο τοπογράφος Μηχ/κός στην ίδρυση των συνεταιρισμών αυτών, ρόλος που απαντάται σε όλα τα κράτη που θέλησαν να μεταπλάσουν τις

δομές διάρθρωσης της γεωργικής παραγωγής.

Ο Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός θα είναι ο φορέας που:

α) Θα καταγράφει τη γαιοκτησία κάθε συνταίρου αποτυπώνοντάς την με ακρίβεια και όχι σύμφωνα με την απλή δήλωση του κάθε μέλους ή την αναγραφή των εμβαδών στα συμβόλαια στις λίγες περιπτώσεις που υπάρχουν τέτοια.

Θα καταλογίζει, ύστερα από μια διαδικασία εκτιμήσεως, την αξία της και την αναλογία συμμετοχής κάθε μέλους. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι αυτό είναι δυνατό να γίνεται και με ιδιώτες μηχανικούς. Το ζήτημα όμως είναι ότι στην περίπτωση αυτή και το κόστος της εργασίας είναι πολλαπλάσιο και δεν εξασφαλίζεται η εμπιστοσύνη που δείχνουν οι αγρότες στα κρατικά τοπογρ. συνεργεία για τα αποτελέσματα των μετρήσεων και τις εκτιμήσεις της αξίας των χωραφιών. Εκτός αυτών οι υπάλληλοι Αγρονόμοι Τοπογράφοι Μηχανικοί δρουν με την συχνή τους παρουσία στο χωριό σαν βασικοί συντελεστές (είναι αποδεδειγμένο αυτό από τους αναδασμούς) στο ξεκαθάρισμα και την πρακτική παρουσίαση των διαδικασιών της ίδρυσης και λειτουργίας του συνεταιρισμού και θα είναι οι κύριοι καταλύτες κάμψης αντιδράσεων και άρσεως αμφιβολιών από μεγάλο μέρος αγροτών.

β) Θα ερευνά παράλληλα τη δυνατότητα απόδοσης στην καλλιεργεία δημοσίων ή κοινοτικών εκτάσεων και θα συμμετέχει στις διαδικασίες διαθέσεως αυτών, κατά χρήση μόνο, στους συνεταιριστές αγρότες που δεν έχουν γαιοκτησία ή έχουν μικρή (αυτούς που ονομάζουμε σήμερα ακτήμονες).

γ) Ομοίως θα καταγράφει τη γαιοκτησία των μη καλλιεργητών, για την οποία και με τις τρέχουσες τιμές, ο συνεταιρισμός θα έχει πρώτη προτίμηση για ενοικίαση.

δ) Θα αρχίζει κατόπιν να μελετά τον τρόπο διαμόρφωσης των αγροτεμαχίων

των συνταίρων. Αν αυτά είναι κατά το πλείστον συνεχόμενα δεν θα υπάρχει μεγάλο πρόβλημα και η βασική συμβολή τους θα είναι στην κατάργηση και στο έδαφος των ορίων του αγροτεμαχίου των συνταίρων. Όταν όμως -που θα είναι και συνηθέστερο- είναι διάσπαρτα τα αγροτεμάχια, χρειάζεται οπωσδήποτε η συνένωσή τους, για να μπορούν το λιγότερο να εφαρμόζονται σύγχρονες καλλιεργητικές μέθοδοι.

Η συνένωση θα μπορούσε να γίνει με διαδικασίες αναδασμού. Όταν δηλαδή από την μελέτη της διασποράς των αγροτεμαχίων του συνεταιρισμού προκύπτει ότι επιβάλλεται η συνένωσή τους, θα κηρύσσεται τότε το αγρόκτημα υπό υποχρεωτικό αναδασμό, κατά τον οποίο θα επιδιώκεται η κατά το δυνατόν ενιαιοποίηση της γης που θα καλλιεργεί ο συνεταιρισμός, τόσο δηλαδή των μελών του, όσο και αυτή που θα ενοικιάζεται ή θα του έχει παραχωρηθεί.

ε) Θα διαμορφώνει την τελική μορφή της γαιοκτησίας του συνεταιρισμού και τα δικαιώματα πάνω σ' αυτά του κάθε συνταίρου.

στ) Θα επεμβαίνει και θα διαχωρίζει με συγκεκριμένο τρόπο και χωρίς να διασπασθεί η ενιαία έκταση του συνεταιρισμού, την έκταση αυτών που θα αποχωρούν από το συνεταιρισμό όταν θα επιτρέπεται αυτό (π.χ. ύστερα από 10 χρόνια συμμετοχή).

Όμοια θα καταγράφει την περιουσία αυτών που θα εισέρχονται στον συνεταιρισμό και θα την εκτιμά σε σχέση με την γαιοκτησία του συνεταιρισμού.

ζ) Κατά τη λειτουργία του συνεταιρισμού θα καταγράφει την ιδιοκτησία τρίτων που επιθυμούν να την εκποιήσουν και για την οποία πρώτη προτίμηση αγοράς θα έχει πάντα ο συνεταιρισμός.

η) Τέλος, σε περίπτωση διάλυσης του συνεταιρισμού θα ρυθμίζει τα σχετικά με τη διανομή στα μέλη του της ενιαίας γαιοκτησίας του.

Το όργανο που τις αποφάσεις του θα υλοποιεί κατά τα προηγούμενα (η

Τοπογραφική Υπηρεσία) θα πρέπει να είναι από πλευράς σύνθεσης μεικτό, να μετέχουν δηλαδή εκπρόσωποι 1) της διοίκησης, 2) των ενδιαφερομένων παραγωγών, 3) των συνεταιριστικών οργανώσεων και 4) της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Αυτό το όργανο με αντιγραφειοκρατικές διαδικασίες θα ιδρύει το συνεταιρισμό, θα ρυθμίζει τα δικαιώματα συμμετοχής των μελών, θα συγκέντρωνε την ιδιοκτησία του και θα τον παρακολουθούσε παρέχοντάς του νομοτεχνική βοήθεια, κατά τη λειτουργία του.

Το έργο αυτό είναι άμεσα ορατό, με την έννοια ότι η κύρια επιλογή για την ανάπτυξη τέτοιων συνεταιρισμών έχει γίνει. Χρειάζεται τώρα να καθοριστούν τα διαδικαστικά και να νομοθετηθούν.

Θα εμφανίσει δε μεγαλύτερες δυσχέρειες στις περιοχές που δεν έχει επέλθει μέχρι τώρα η Τοπογραφική Υπηρεσία, γιατί εκεί τα πάντα πρέπει να γίνουν από την αρχή και γιατί θα αναφύονται συχνά προβλήματα για την κυριότητα των αγροτεμαχίων.

Μηχανικός και τομέας μελετών κατασκευών. Νέοι τομείς δραστηριότητας.

Συμπεράσματα του Θ. Μπαρζούκα

Η δεύτερη ενότητα της πρώτης μέρας του συνεδρίου θα μπορούσε καλύτερα να ονομαστεί «Ο μηχανικός μέσα στους νέους θεσμούς». Κι αυτό γιατί παρά το γεγονός πως σε μερικές εισηγήσεις επαναδιαπιστώνονται τα υπαρκτά και γνωστά προβλήματα του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου και της κρίσης που διέρχεται ο κλάδος δεν μπορούμε παρά να αναγνωρίσουμε πως η συνισταμένη των εισηγήσεων έχει μια άλλη λογική: Διερευνά τα περιθώρια και τα όρια της υπάρχουσας καταστάσεως καθώς και τη

τάση που διαφαίνονται στο πολιτικοοικονομικό υπόβαθρο βγήκε επίσης από τις εισηγήσεις πως τόσο οι νέοι θεσμοί όσο και οι ζητούμενες νέες μορφές οργάνωσης δεν είναι καθόλου απλή υπόθεση και απαιτούν μακρόχρονες διαδικασίες ζύμωσης και δράσης για να ενωθούν. Αυτό βάζει στο Τ.Ε.Ε. την ευθύνη και το καθήκον να προωθήσει ακόμη πέρα πέρα το προβληματισμό και να καταλήξει σύντομα σε επεξεργασμένες και θετικές προτάσεις.